

การวิจัยใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และแน่นอนผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ครู

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสื่อสารก่อให้เกิดข้อมูลข่าวสาร และความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ หรือ ผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ทันต่อความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ครู-อาจารย์ไม่สามารถ “บอกเล่า” ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ “ทั้งหมด” การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันจึงเป็นการเรียนแบบร่วมมือกันระหว่างครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นการเรียนการสอนที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขในกรณีที่เกิดปัญหา

งานของครูในแต่ละวันไม่ได้จบสิ้นตามเวลาเลิกงาน เวลาที่ครูใช้ในการทำงานมิได้มีเพียงแค่การทำหน้าที่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังต้องใช้เวลาในการทบทวนผลการทำงานของตนเองแต่ละวันว่าสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นการประเมินผลตนเองจึงเป็นงานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพครู

โดยแท้จริงแล้ว ผู้เป็นครูต่างก็ทราบดีถึงภาระหน้าที่นี้ แต่ด้วยระบบของการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ไม่ได้ทำให้ครูมีการประเมินการทำงานของตนเองเท่าที่ควร การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่ต้องมีการปฏิรูปการจัดการศึกษาของประเทศอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนของครู

สาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในหมวด 6 เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาต้องมีการประเมินผลภายในทุกปี และต้องพร้อมรับการประเมินภายนอกในทุก 5 ปี นับเป็นการผลักดันให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารและครูอาจารย์ต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงตนเอง โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมทุกด้าน

นอกจากนี้ หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ยังมีการกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ก็ยิ่งทำให้เห็นว่า แนวการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูด้วยตนเอง การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงนับเป็นกระบวนการหนึ่งที่ครูใช้ในการประเมินการทำงานของตนเอง และเป็นกระบวนการสืบเสาะค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานสอนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตการปฏิบัติจริงของครู มิใช่การแยกส่วนจากการสอนดังเช่นที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติกันในช่วงเวลาที่ผ่านมา

สภาพเดิมของการทำวิจัยของครู

ในอดีตที่ผ่านมา มีการเรียกการทำวิจัยของครูว่า การวิจัยในชั้นเรียน หรือ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน นั่นคือ ไม่ว่าครูจะทำวิจัยในเรื่องใดก็ตามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยในห้องเรียน ก็จะเรียกงานวิจัยของครูว่า งานวิจัยในชั้นเรียน

ครู เป็นบุคลากรที่มีหน้าที่ในการให้ความรู้กับผู้เรียน บทบาทของครูในช่วงเวลาที่ผ่านมาไม่ได้เน้นการทำงานวิจัย ดังนั้นครูจึงมีความถนัดในการสอนมากกว่าการทำวิจัย เนื่องจากกระบวนการพัฒนาครูเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนมากกว่าศาสตร์การวิจัย ทำให้ครูส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย

หากพิจารณาหลักสูตรการผลิตครูที่ผ่านมาจะเห็นว่า โครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่ประกอบด้วยรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู (ซึ่งเกี่ยวข้องศาสตร์ของการเรียนการสอน) และวิชาที่เป็นเนื้อหาสาระของความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้ แม้โครงสร้างหลักสูตรนี้ส่วนหนึ่งจะประกอบด้วยรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แต่วิธีวิจัยที่นักศึกษาครูเรียนรู้ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้สามารถทำวิจัยในสภาพของการปฏิบัติงานจริงได้ และวิธีวิจัยที่สอนกันในหลักสูตรฝึกหัดครูก็เป็นวิจัยเชิงวิชาการ (academic research) ซึ่งมีหลักการวิจัยที่เคร่งครัดในแบบแผนของการวิจัย ดังนั้นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครูในปัจจุบัน คือ การทำกิจกรรม การเรียนการสอน และกิจกรรมการวิจัยแบบแยกส่วนและทำกันในกลุ่มครูเพียงส่วนน้อย เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการทำวิจัย และคิดว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องที่ยาก ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการวิจัย

สภาพที่ปรากฏให้เห็นในโรงเรียนจึงเป็นภาพของครูที่ทำหน้าที่สอน โดยนับแต่การจัดกิจกรรมการสอนเพียงอย่างเดียว ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน หรือพัฒนาวิชาชีพครู ในขณะที่กลุ่มครูที่ต้องการทำวิจัยก็วางแผนการทำงาน โดยมีการทำกิจกรรมการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นโครงการเฉพาะกิจ เวลาของครูส่วนหนึ่งหมดไปกับการทำวิจัย เวลาอุทิศให้กับงานสอนก็ลดน้อยลง จนทำให้การเรียนการสอนในชีวิตประจำวันของครูและนักเรียนได้รับผลกระทบ ทำให้ทำการสอนได้ไม่เต็มที่จนเป็นเรื่องปกติที่จะกล่าวว่า “ครูที่ทำวิจัย งานสอนจะหย่อนลง”

นอกจากนี้ยังพบว่า บ่อยครั้งที่การวิจัยของครูไม่เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในขณะนั้น แต่เป็นปัญหาของเด็กบางกลุ่มบางพวกที่อาจเคยเกิดก่อนหน้านั้น และครูสนใจจะนำมาใช้เป็นประเด็นปัญหาวิจัย ข้อค้นพบจากการวิจัยแบบนี้จึงไม่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวไม่ปรากฏในขณะนั้น หรือไม่ทันใช้ การทำวิจัยแบบนี้จึงไม่ค่อยเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ควร แต่จะเกิดประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัย ที่ต้องการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ

ไม่เพียงแต่ประเทศไทยที่มีปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยของครู ในต่างประเทศเองก็มีปัญหาดังกล่าว ดังเช่น ที่ Sardo Brown และ Welsh (1995) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ใช้ในการปฏิรูปโรงเรียน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูที่ต้องการทำวิจัยมีหลายประการ ได้แก่ (1) ความกลัวเกี่ยวกับเทคนิคการทำวิจัย (2) ครูมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่างานวิจัยไม่ใช่อยู่ในขอบเขตของงานครูที่จะปฏิบัติได้ (3)

ข้อจำกัดด้านเวลาในการทำวิจัยของครูในโรงเรียนที่จะทำวิจัย (4) มีความกังวลในหัวข้อวิจัยที่อาจกระทบความรู้สึกของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือ ผู้เกี่ยวข้อง (5) การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร (6) การต่อต้านในการทำวิจัยจากผู้บริหาร เป็นต้น แนวทางการแก้ไขปัญหาลงนี้ Welsh (1995) เสนอแนะว่า การฝึกอบรมครูและผู้บริหารเหล่านั้นควรเริ่มที่การพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับครูประจำการให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัย

สำหรับในประเทศไทยนั้น ในยุคสมัยหนึ่งจึงพบว่า มีการจัดประชุมปฏิบัติการมากมายที่มีเป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ด้านการวิจัยและนำไปใช้ในการขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ การวิจัยที่เกิดขึ้นโดยมีเป้าหมายแบบนี้ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเท่าที่ควร เนื่องจากครูไม่ได้มุ่งหวังนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นวัตถุประสงค์หลัก นอกจากนี้กระบวนการทำวิจัยก็เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว ไม่ได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เมื่อได้รับการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ก็มักจะยุติการทำวิจัยไม่มีการทำวิจัยในประเด็นอื่นๆ อีกต่อไป

ด้วยความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรูปแบบทำการวิจัยของครูจึงทำให้การพัฒนาครูด้านการวิจัยที่ผ่านมาในประเทศไทยซึ่งใช้วิธีการฝึกอบรมครู หรือ การจัดประชุมปฏิบัติการด้านการวิจัยในชั้นเรียน ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตการปฏิบัติงานจริงของครู หลักสูตรการวิจัยสำหรับครูเน้นการให้ความรู้ด้านการวิจัยที่เป็นการวิจัยเชิงวิชาการ (academic research) ผู้ที่เป็นวิทยากรฝึกอบรมก็จะเป็นกลุ่มอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา หรือ นักวิชาการที่สำเร็จการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การพัฒนาครูด้านการวิจัยจะบรรจุสาระความรู้ที่เป็น

กระบวนการวิจัยแบบเป็นทางการ (formal research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่นักวิชาการใช้ในการทำวิจัยของตน อันมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาหรือขยายองค์ความรู้ในศาสตร์ของตนเอง การวิจัยแบบนี้มีหลักการวิจัยเคร่งครัดเพื่อให้ได้คำตอบที่ตอบคำถามวิจัยได้อย่างหนักแน่น โดยนัยนี้ครูที่ใช้วิธีการวิจัยแบบเป็นทางการ (formal research) มาทำวิจัยในปัญหาวิจัยของตนเอง จึงมีปัญหาลายประการ ทำให้การทำวิจัยของครูไม่พัฒนาและก้าวหน้าเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลหลายประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ความรู้ของครูที่ได้จากการอบรมไม่เพียงพอที่จะทำให้นักครูสามารถทำวิจัย แบบเป็นทางการได้โดยลำพัง ส่งผลให้ครูทำวิจัยไม่เสร็จ และเกิดความท้อถอยในการทำวิจัย และท้ายที่สุดก็เกิดทัศนคติทางลบต่อการทำวิจัย

ประการที่สอง การทำวิจัยแบบเป็นทางการ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปริทัศน์เอกสารหรือการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (review of literature) อย่างมาก เพื่อให้กรอบความคิดของการวิจัยมีความหนักแน่น และการออกแบบการวิจัยสมเหตุสมผล แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาอันเนื่องมาจากการประจำตัวของครู จึงไม่เปิดโอกาสให้ครูมีเวลาในการศึกษาเอกสารได้อย่างเต็มที่ สภาพที่เกิดขึ้น คือ เกิดการจ้วงวานหรือมอบหมายให้ผู้อื่นทำการศึกษาค้นคว้าในส่วนนี้แทนครู ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงหลายประการ อาทิเช่น ครูไม่ได้เกิดการเรียนรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง สิ่งที่ได้มาไม่ได้นำมาใช้ในการปฏิบัติจริง แต่เป็นการทำเพื่อให้ครบถ้วนตามรูปแบบของการวิจัยแบบเป็นทางการที่ต้องมีครูได้มีชื่อว่าเป็นผู้วิจัย แต่กลับไม่ได้มีการลงมือปฏิบัติตามบทบาทที่นักวิจัยพึงกระทำ

ประการที่สาม เป็นผลกระทบสืบเนื่องจากความยากลำบากของกระบวนการวิจัยทำให้ครูที่ทำวิจัยเสร็จ จะยุติการทำวิจัยเพียงแต่เรื่องเดียว ไม่ได้เกิดแรงจูงใจที่จะทำวิจัยแบบต่อเนื่อง ดังนั้นงานวิจัยของครูจึงเป็นงานวิจัยเฉพาะกิจ ทำเพื่อหวังสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อการเลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่ง โดยนัยนี้งานวิจัยของครูก็ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนตามที่ต้องการจะเป็น

ประการที่สี่ ปัญหาวิจัยที่ครูกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษา เป็นปัญหาที่ครูพยายามหลีกเลี่ยงแบบการวิจัยของนักวิชาการ มิใช่ปัญหาวิจัยที่เกิดจากสภาพปัญหาในห้องเรียนของตนเอง งานวิจัยของครูจึงให้คำตอบที่ไม่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของครูผู้นั้น

ประการที่ห้า งานวิจัยของครูที่ผ่านมาใช้เวลาในการดำเนินการนานมาก สิ่งที่ครูค้นพบไม่สามารถนำไปใช้ได้ทันเหตุการณ์ เนื่องจากการเรียนการสอนที่เกิดปัญหาได้ลุล่วงผ่านมานานแล้ว หรือ นักเรียนที่มีปัญหาต้องการแก้ไขไม่ได้อยู่ในชั้นเรียนนั้นแล้ว

ประการที่หก การทำวิจัยเป็นเรื่องที่ต้องการได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ แต่หลักสูตรการฝึกอบรมด้านการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบหลักสูตรแบบเร่งรัด สาระในหลักสูตรเกี่ยวข้องกับหลักการของการทำวิจัย การเรียนรู้ศัพท์และเทคนิคและกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งเป็นเรื่องที่ครูไม่คุ้นเคย เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก และต้องการอาศัยการฝึกปฏิบัติภายใต้พี่เลี้ยงที่เข้าใจในวิธีการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ แต่สภาพจริงหลังการฝึกอบรมครูที่ทำวิจัยไม่ให้มีพี่เลี้ยงช่วยในการทำวิจัย ไม่มีประสบการณ์และความชำนาญในการทำวิจัยอย่างแท้จริง ทำให้รายงานการวิจัยของครูมีข้อบกพร่องมากในเกือบทุกขั้นตอนของการทำวิจัยทั้งการกำหนดกรอบความคิดของการวิจัย การ

เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานวิจัย เป็นต้น

สภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้การทำวิจัยของครูไม่พัฒนาเท่าที่ควรส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากงานครู เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หน้าที่ของครู นอกเหนือจากการสอนแล้ว ยังต้องคิดหาทางใหม่ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน และนำผลที่ได้จากการสืบค้น แนวทางเหล่านั้นๆ มาประยุกต์ใช้และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อๆ ไป การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพครู

แนวทางใหม่สำหรับการวิจัยของครู

Allwright (1997) เสนอแนะว่า เพื่อไม่ให้ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียน ท้อแท้ ควรใช้วิธีการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยโดยเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของการทำงานปกติประจำวันให้เกิดความยั่งยืนของกิจกรรมการวิจัย ทำให้งานวิจัยในชั้นเรียนน่าสนใจ แม้วิธีการอาจจะไม่ถึงมาตรฐานของงานวิจัยเชิงวิชาการ

เพื่อให้การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูสอดคล้องกับวิถีชีวิตของการทำงานปกติ ผู้เขียนเห็นว่า แนวทางใหม่สำหรับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูจึงควรเป็นงานวิจัยที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยของครูควรเป็นงานวิจัยขนาดเล็ก (small scale) มุ่งที่การแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ไม่ใช้เวลาในการดำเนินงานนานเกินไป จนทำให้

งานหลัก (งานสอน) ได้รับผลกระทบ แต่ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนตามปกติ โดยมีการใช้กระบวนการวิจัยเป็นขั้นตอนของการทดลองใช้ยุทธวิธีใหม่ๆ ด้านการสอนที่คิดค้นขึ้น เพื่อให้การสอนเกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด

2. ในแต่ละภาคเรียนหรือภาคการศึกษา ครูสามารถทำการศึกษาในประเด็นวิจัยหรือหัวข้อวิจัยได้หลายประเด็น และสามารถดำเนินการได้พร้อมกันในขณะเดียวกัน หากปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีหลายปัญหาที่ต้องการการแก้ไข ดังนั้นการวิจัยของครูต้องไม่ใช่การทำวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และละเลยประเด็นปัญหาอื่นที่รอการแก้ไขอยู่เช่นเดียวกัน

3. การวิจัยของครูเน้นการใช้ระบบการทางวิทยาศาสตร์ (scientific method) มาแสวงหาคำตอบ เพื่อให้ข้อค้นพบที่ได้มีความหนักแน่น เชื่อถือ และนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้จริง เป้าหมายหลักของการวิจัยของครูไม่ใช่การมุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับศาสตร์ของการสอน การนำเสนอผลการวิจัยจึงไม่ยึดรูปแบบที่เป็นทางการเหมือนกับที่มีการทำกันในการวิจัยเชิงวิชาการ (academic research) หรือการวิจัยแบบเป็นทางการ ซึ่งมีเกณฑ์การทำวิจัยที่เคร่งครัด โดยเฉพาะการนำเสนอผลการวิจัยที่มักมีการจำแนกสาระของการวิจัยออกเป็น 5 บท

4. การทำวิจัยของครูต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยที่เกิดมาจากสภาพปัญหาที่เป็นจริงขณะนั้น และครูไม่สามารถใช้วิธีการเดิมๆ แก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องค้นหาวิธีการใหม่ ดังนั้นจุดเริ่มต้นของการทำวิจัยของครูจึงไม่ใช่เริ่มด้วยคำถามที่ว่า “ฉันควรทำวิจัยเรื่องอะไรดี” หรือ “เธอช่วยคิดให้ทีว่าฉันควรทำวิจัยเรื่องอะไรดี” การตั้งคำถามแบบ

นี้สะท้อนว่า ครูไม่ได้เริ่มทำวิจัยในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
ขณะนั้น

5. กระบวนการวิจัยของครูต้องเป็นไปอย่างง่ายๆ สามารถใช้
ข้อมูลที่มีอยู่ในห้องเรียนมาใช้ในการค้นหาคำตอบ และเป็นหน้าที่ของ
ครูที่ต้องใช้กระบวนการวิจัยในการปฏิบัติงานของตนเอง ต้องไม่คิดว่า
งานวิจัยเป็นงานนอกเหนืองานสอน งานวิจัยในชั้นเรียนไม่ใช่งานวิจัยที่
หากต้องการทำต้องมีการขออนุมัติโครงการวิจัย หรืองบประมาณเพื่อ
การทำวิจัย ถ้าไม่ได้รับอนุมัติก็ทำวิจัยไม่ได้ การมีความคิดแบบนี้ไม่
สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน นั่นคือ ครูจะได้รับ
งบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการการวิจัยหรือไม่ก็ตาม หน้าที่ของครู
ก็ต้องหาวิธีการแก้ปัญหาให้หมดไปด้วยวิธีการที่เหมาะสมที่สุดภายใต้
ทรัพยากรหรือสภาพเงื่อนไขที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

6. การวิจัยของครูไม่ใช่การมุ่งสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อ
ตนเอง แต่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน คือ ครูทั้งโรงเรียน
มาร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจึง
เป็นการวิจัยที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม หรือ มีการรวมพลังในการทำวิจัย
เพื่อมุ่งหาทางแก้ปัญหาในลักษณะองค์รวมมากกว่าทำวิจัยเดี่ยวและ
แก้ไขเฉพาะด้าน เนื่องจากปัญหาในห้องเรียนส่วนใหญ่เป็น
ปัญหาที่มีความเกี่ยวพันกันหรือสัมพันธ์กัน ครูคนเดียวอาจจะแก้ไข
ปัญหาด้วยตัวคนเดียวไม่ได้

ข้อเสนอสำหรับการทำวิจัยของครู

ด้วยข้อจำกัดของสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่
ผ่านมา ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางใหม่สำหรับการทำวิจัย

ของครู Freeman (1998) เป็นผู้ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยของครูที่น่าสนใจ ผู้เขียนนำข้อเสนอดังกล่าวมาเรียบเรียงและปรับให้เข้าสภาพของการทำวิจัยของครูโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอที่ 1 เพื่อให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการสอนต้องมีการนิยามคำว่าการศึกษาวิจัยใหม่

คำว่างานวิจัยของครูประกอบด้วยคำสำคัญ 2 คำ คือ ครู ซึ่งเป็นบุคคลและคำว่าวิจัยซึ่งเป็นกระบวนการ งานวิจัยของครู หมายถึง ครูทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอน (teacher-research means teacher researching teaching) แต่ด้วยเหตุที่เวลาเป็นข้อจำกัดของการวิจัยของครู ทำให้ครูไม่มีโอกาสควบคุมบทบาทการทำงานตามวิชาชีพของตนเอง และที่ผ่านมามีหลักสูตรก็ถูกกำหนดมาจากหน่วยงานระดับบนมาแล้ว ภาระงานของครูก็ถูกกำหนดโดยผู้อื่น ทำให้ครูไม่มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ไม่เหมือนการทำวิจัย ผู้วิจัยมีอำนาจและบทบาทเต็มในการควบคุมกระบวนการวิจัยของตนเอง ดังนั้นถ้าจะให้ครูสามารถทำวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการสอน ก็ต้องมีการนิยามความหมายของคำว่าการศึกษาวิจัยใหม่

ข้อเสนอที่ 2 การวิจัยสามารถนิยามว่าเป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติงาน

การวิจัยเป็นกระบวนการที่ต้องมีการสืบสอบค้นหาวิธีการภายใต้กรอบการทำงานที่มีหลักเกณฑ์ทางวิชาการ จึงต้องมีการทำวิจัยในรูปแบบที่เป็นกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอที่ 3 ยังไม่มีการประกาศถึงศาสตร์ของการสอน ครูยังไม่คิดสร้างความรู้ด้วยตนเองคิดแต่เพียงการใช้ความรู้

ครูโดยทั่วไปยังไม่ได้คิดว่าตนเองเป็นผู้ผลิตความรู้ แต่คิดว่าตนเองเป็นผู้ใช้ความรู้ที่ผู้อื่นค้นพบไปปฏิบัติในห้องเรียน ทำให้ครูไม่ค่อยใช้วิธีการวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นระบบด้วยตนเอง การปฏิรูปครูจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแนวคิดของครูใหม่ ให้ความสำคัญของการพัฒนาวิทยาการด้านการสอน อันเป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู และเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ไม่ใช่ให้นักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยอื่นๆ มาพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนแต่ฝ่ายเดียว

ข้อเสนอที่ 4 การสืบค้นหาความรู้เป็นพื้นฐานของการวิจัยของครู

ครูต้องเข้าใจว่าพื้นฐานของการทำวิจัยมาจากการตั้งข้อสงสัยและจำเป็นต้องทำการสืบค้นอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการทำวิจัยของครูจึงต้องเริ่มที่การวิเคราะห์สภาพของการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง แล้วตั้งเป็นประเด็นคำถามวิจัย เพื่อค้นหาคำตอบด้วยระบบการที่มีการปฏิบัติจริงเป็นขั้นตอนของการวิจัย

ข้อเสนอที่ 5 การสร้างศาสตร์การสอนต้องมีการประกาศให้สาธารณชนรับรู้ถึงผลการวิจัย

ครูนักวิจัยจำเป็นต้องสำรวจวิธีการใหม่ๆ เพื่อจะบอกว่ามีการเรียนรู้อะไรเกิดขึ้นมาจากการสืบค้นความรู้ของครู และประกาศให้สาธารณชนทราบ เพื่อให้เห็นถึงความมุ่งมั่นพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้า

สรุป

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงนับว่าเป็นนวัตกรรมที่บุคคลหลายฝ่ายคาดหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวดได้ เพราะการวิจัย

ปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีหลักการและวิธีการที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูยังคงมีบทบาทเป็นครูปฏิบัติการในห้องเรียน และขณะเดียวกันเป็นนักวิจัยที่ทำหน้าที่ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาในห้องเรียนด้วยตนเอง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นวิธีการที่ผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นักการศึกษา ครูอาจารย์ หรือผู้บริหารในโรงเรียน มุ่งหวังจะใช้เป็นยุทธวิธีในการพัฒนาศาสตร์ของวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็งขึ้น ทำให้ครูประจำการที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียนมีความเป็นครูมืออาชีพมากยิ่งขึ้น